

Skutečnost následování

Překážky jsou nevyhnutelné, co není nezbytné, je strach.

intro:

Žalm 25:14-21 Hospodinovo tajemství patří těm, kdo se ho bojí, ve známost jim uvádí svou smlouvu. Stále upírám své oči k Hospodinu, on vyprostí ze sítě mé nohy. Obrát ke mně svou tvář, smiluj se nade mnou, jsem tak sám, tak ponížený. Mému srdci přibývá soužení. Vyveď mě z úzkostí. Pohled na mé pokoření, na moje trápení, sejmi ze mne všechny hříchy. Pohled, jak mnoho je mých nepřátel, jak zavile mě nenávidí. Ochraňuj můj život, vysvobod' mě, ať nejsem zahanben, vždyť se utíkám k tobě. Bezúhonnost a přímost mě chrání, svou naději skládám v tebe.

Milí přátelé, chci se s vámi podělit o to, co ve mně vzkličilo během letošních dnů přípravy na Velikonoce. Je to naprosto v zárodku, je to něco, co mne znepokojuje, co mi ale v Písmu dává smysl. Na jednu stranu mne to plní úžasem nad Božím slovem, jeho logičností a jak věci do sebe zapadly a zapadají. Na druhou stranu mne to plní pochybnostmi o sobě sama, našem společenství a celé církvi ve světě: dokáží, dokážeme obstát?

Vrátíme se s dnešním textem do Kristových příprav na Velikonoce. Než otevřeme Bibli, pojďme si připomenout událost, která předcházela tomu, o čem budeme mluvit.

- Kristus přijíždí na oslátku k Jeruzalému. To se odehrává ve znameních královského vjezdu. Každý žid, jen trochu znalý Starého zákona, musí poznat spoustu tajuplných narážek. Ve všech se to točí okolo **triumfálního vjezdu krále, kolem království**, tak jak jej znali z běžné praxe římských císařů přebírajících moc. Ale znají jej i ze své historie, historie vlastních králů anebo ještě lépe, z proroctví svých proroků.¹ Příjezd krále, to je to, co mohli rozpoznat v Kristově příjezdu k jeruzalémským branám a skutečně někteří poznali.
- Nicméně Ježíš nepřichází jako král, který přebírá moc s vojskem v patách, nepřebírá politickou moc, neosvobozuje Palestinu od krutých římských císařů, jak si asi mnozí představovali. Přichází **v duchu blahoslavenství ze svého kázání na hoře: tiší obdrží zemi**. Král si přijíždí pro kříž.
- Matouš řadí ještě do těchto událostí Kristův pláč nad Jeruzalémem a nad chrámem. Kristus cituje proroka Jeremiáše: **Hle, váš dům se vám ponechává pustý. (Matouš 23:38)**²

Máme tedy za sebou spolu s Kristem událost vjezdu do Jeruzaléma, vyčištění chrámu a dostáváme se k dnešnímu textu, který je občas nazýván malá apokalypsa. S bázní otvírám tato slova, se kterými každý z nás může udělat, co chce: mohu ho přeskočit, vynechat, ignorovat. Mohu ho číst jako epizodu z Hvězdných válek nebo Matrixu. Mohu se jím nechat inspirovat k filozoficko-teologickému konceptu a nechat se unášet na jeho vlně nebo spíše na vlnách, protože za celou historii křesťanských doktrín je těch konceptů spousta. Poslední dva způsoby mi jsou obzvlášť blízké, Matrix znám skoro nazpaměť, do Hvězdných válek opožděně pronikám a teologické teorie mě baví. Dnes si ale dovolím něco jiného. Zkusme najít odvahu číst text s vědomím, že je to Kristovo slovo pro nás teď a tady a co to potom naznačuje a může znamenat.

¹ rekvizice transportního prostředku, Gen. 49, 10-11, Zach. 9,9, pomazání Šalamoun: „posazení na mezkyni“, prostírání pláští, provolávání slávy dětmi.

² Jeremjáš 12:7 "Svůj dům jsem opustil, odvrhl jsem své dědictví; co mi bylo nejmilejší, vydal jsem do rukou nepřátel."

Lk. 21: 5-32

doplňující texty: Mt. 24: 1-31, Mk. 13: 1-27

(1) Skončili jsme proroctvím o chrámu: bude opuštěn samotným Bohem, prázdný, dokonce vydán na pospas nepřátelům. A náš text začíná opět **chrámem**. Jasně se tato startovací čára line všemi třemi synoptickými evangelii.

Mezi synoptická evangelia řadíme Matouše, Marka a Lukáše. Slovo synopse přeloženo z řečtiny znamená – „spoluvidění.“ Tito tři evangelisté píšou tak, že dokážeme jednotlivé události identifikovat a postavit vedle sebe do jakési paralely. Můžeme sledovat, jak autoři nahlíží na stejné věci, jak zdůrazňují jiné aspekty toho samého a jinde jak se silně scházejí na tom samém. Toto „spoluvidění“ těchto tří evangelistů je zřetelné, byť události často řadí v jiném časovém sledu.

S takovouto synopsí jsem tedy seděla nad naším textem a je tu ta zmiňovaná stejná startovací čára: **chrám**.

Lukáš 21:5 Když někteří mluvili o chrámu, jak je vyzdoben krásnými kameny a pamětními dary, řekl: ...

Chrám hraje velmi důležitou roli v Kristových posledních dnech. Zdá se, že se všechno točí kolem chrámu: vyčištění chrámu, pláč nad ním, proroctví o zničení a konečně klíčové svědectví, na jehož základě je Kristus obviněn.

Matouš 26:59-61 Velekněží a celá rada hledali křivé svědectví proti Ježíšovi, aby ho mohli odsoudit k smrti. Ale nenalezli, ačkoli předstupovalo mnoho křivých svědků. Konečně přišli dva a vypovídali: "On řekl: Mohu zbořit chrám a ve třech dnech jej vystavět."

Kristus tedy své proroctví začíná zničením chrámu, učedníci se ptají, kdy se to stane a Kristus odpovídá na jejich otázku.

Pojďme se spolu podívat, co s tím následovníci Krista udělali. Jsem přesvědčena, že každé proroctví je zvláštní směsicí různosti časů naplnění a rozměrů fyzického světa – řekněme historie a duchovního rozměru. Zdá se, že tomu **učedníci rozuměli**, i když ne hned. Když to přišlo, tak poznali.

Nejdříve otevřu ten čas „**blízký**“ **dohromady s rozměrem historickým**. Ježíš mluví o „vyprázdnění Hospodinova domu“, o „vojscích obkličujících Jeruzalém“, o „znameních“ a Matouš zaznamenává jistou „ohavnost“. Kristus neříká: „bojujte, braňte Jeruzalém“, říká pro TEN čas: „prchněte do hor“.

Ne vše najdeme v Bibli a je užitečné občas sáhnout po prověřených nebiblických zdrojích a nahlédnout. „Pozoruhodnou paralelu k těmto Ježíšovým slovům nacházíme u Josefa Flavia, historika židovské války. Flavius podává zprávu o podivuhodných událostech, k nimž došlo v posledních letech před vypuknutím židovské války a které různě a znepokojivě ohlašovaly konec chrámu. Dějepisec vypráví o sedmi takových znameních.“³ Zmíním jedno z nich, které se podivuhodně dotýká právě zmíněných Ježíšových výstrah. Ona událost se udála v roce 66 po Kr. a zde cituji Josefa Flavia: „*O svátku, který se nazývá Letnice, vešli v noci kněží do vnitřního chrámu, aby konali bohoslužbu, jak bylo jejich obyčejem. Právili, že byli nejprve zadrženi otřesem a rachotem a potom hromadným voláním: „Odejďmež odtud!“*“⁴

Sedmdesátému roku, který dobře známe jako zničení Jeruzaléma Římany, předcházely od roku 66 velké nepokoje. Ty ovšem nebyly jen válkou Židů proti Římanům, ale do značné míry válkou občanskou mezi soupeřícími židovskými hnutími a jejich vůdci. Z tohoto plynula celá hrůznost boje o Jeruzalém. Eusebios z Cézaree⁵, který je považován za otce církevních dějin, podává zprávu, že

³ Joseph Ratzinger, Ježíš Nazaretský II., s. 24

⁴ Flavius Josephus, Židovská válka II., kniha VI. 299, s. 184

⁵ Eusebios z Kaisareie (asi 265 – 30. května 339), byl biskupem v palestinské Kaisareii a je považován za otce církevních dějin. Ve svých Církevních dějinách (Historia ecclesiastica) se zabývá dějinami rané církve. Využil starší nedochované dílo Hegesippova; Eusebios v Církevních dějinách cituje mnoho jinde nedochovaných pramenů. Význam Eusebia tkví především v jeho díle *Církevní dějiny*. Jeho dílo je psané v apologetickém duchu a často obsahuje mylné, nebo zavádějící informace. Přestože je třeba jej číst velice kriticky, nikdo nemůže popřít jeho přínos, neboť poskytuje nezměrné množství údajů, které by jinak byly zcela ztraceny.

křesťané už před začátkem obléhání uprchli do oblasti na východ od Jordánu, do města Pelly.⁶ Podle Eusebia se rozhodli pro útek po té, co k tomu dostali pokyn ve zjevení. V jakém dění či realitě viděli křesťané „onu ohavnost“ nelze zcela zjistit, ale v době židovských válek bylo dost událostí, které bylo možno vykládat jako toto znamení.⁷ Nakonec během obléhání Jeruzaléma jsou kvůli hladu a nedostatku materiálu zastaveny denní oběti v chrámě. Po dobytí Jeruzaléma je chrám definitivně zničen ohněm a oběti již nebyly nikdy obnoveny.

Na těchto událostech vidíme, že Kristus nenechal své následovníky bez informací a pokynů, připravuje je a na druhou stranu i vidíme, že církve tomu rozumí a ví, co dělat. Nepochybuji, že v tu dobu, když to přišlo, měli podobně jako my řadu otázek, prožívali zmatek, velký strach a možná mnohé pochybnosti. Jsem přesvědčena, že nakonec ti, kteří poslechli, nenechali se přemoci pochybnostmi a strachem, poslechli Kristovu cestu, všechno nechali a opustili, se stali součástí křesťanských dějin, těmi co nesli zvěst dál. Historická svědectví z města Pella to dosvědčují. Když o tom přemýšlím, dokáži si představit i ty, kteří zůstali, nerozpoznali, o čem Kristus mluví nebo nechtěli svou skutečnost života ztotožnit s tím, co nastínil Kristus. Je to lidsky pochopitelné, bylo by to lidsky normální. Ale v Jeruzalémě jejich svědectví a jejich životy končí.

Kristus říká: „říkám vám to předem“⁸ a křesťané první církve tomu rozumí a podle toho jednájí.

A nejen to, že křesťané první církve ví, jak reagovat na situaci v Jeruzalémských ulicích, oni také rozumí **té duchovní rovině** Ježíšova prorockví. Konec chrámovým zdí totiž potrhuje to, co už vědí od vzkříšení Krista z mrtvých. Kristus řekl:

Jan 2:19 Ježíš jim odpověděl: "Zbořte tento chrám a ve třech dnech jej postavím."

Před svou smrtí mluví o vyprázdnění chrámu, v hodinu Jeho smrti se roztrhla chrámová opona, jakoby znamením vyprázdnění, odchodu Boží slávy a přítomnosti z tohoto místa. Čteme ve Skutcích, že se křesťané ze židů dále scházeli v chrámu, ale Skutky uvádějí, že je to ke „kázání a modlitbě“, ne k obětem⁹. Štěpán na prahu jeho mučednické smrti hlásá:

Skutky apoštolské 7:48-49 Avšak Nejvyšší nepřebývá v chrámech, vystavěných lidskýma rukama, jak praví prorok: Mým trůnem je nebe a země podnoží mých nohou! Jaký chrám mi můžete vystavět, praví Hospodin, a je vůbec místo, kde bych mohl spočinout?

a podobně jako Kristus ztrácí svůj život na základě obvinění, že mluví proti chrámu.

Skutky apoštolské 6:13 Přivedli křivé svědky a ti vypovídali: "Tehle člověk znovu a znovu mluví proti tomuto svatému místu i proti Mojžíšovu zákonu.

14 Na vlastní uši jsme slyšeli, jak řekl, že Ježíš Nazaretský zboří tento chrám a změní ustanovení, která nám dal Mojžíš."

Tuším, že není náhodou, jak moc židovské náboženské vůdce dráždí slova proti chrámu. V podstatě je jasné, že doba kamenného chrámu a jeho obětí skončila, a to jednou pro vždy. Tou jedinou možnou obětí je od teď Ježíš Kristus na kříži. Prorocká slova vstupují v platnost. Počíná se nové, v němž se vlastně naplňuje to původní. První křesťané tomu rozuměli. Je zajímavé kolik polemik a rozepří bylo okolo obřizky, dodržování svátků, ale nikde nečteme nic o debatách nad oběti v chrámě, přestože se podle Skutků ke křesťanům přidalo velké množství kněží¹⁰. Zdá se, že v tom mají první křesťané jasno a spolu s apoštolem Pavlem vyznávají, že Kristus se svou smrtí stal jedinou smírnou obětí.¹¹

⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Pella,_Jordan

⁷ dění a realita: za jednou možností historik Alexander Mittelstaed (dílo: Lukáš jako historik) považuje to, že velekněz Annáš II. který krátce před tím dal naříditi smrt Jakuba, Kristova bratra, se stal válečným stratémem a vedl Izrael. Další událostí, která by mohla být ztotožňována s „tou ohavností“ a udála se ještě před obléháním je krvavá bitka v chrámu mezi soupeřícími vůdci povstání. Jan z Gišaly spolu se svými přívrženci se utkal s Eleazarem ben Šimonem a v chrámě tekla krev nevinných.

⁸ Marek 13:23 Vy však se mějte na pozor! Všecko jsem vám řekl předem.

⁹ výjimkou je oběť apoštola Pavla: Sk. 21:26. Tato oběť ale není smírnou obětí za hřích.

¹⁰ Skutky apoštolské 6:7 Slovo Boží se šířilo a počet učedníků v Jeruzalémě velmi rostl. Také mnoho kněží přijalo víru.

¹¹ Řím.3,23nn

Tedy opět i zde: **Kristus říká „říkám vám to předem“ a křesťané první církve tomu rozumí a podle toho jednají.**

(2) Na začátku našeho přemýšlení nad textem jsem se zmiňovala o tom, že každé proroctví je zvláštní směsicí časů. Asi cítíte, že i v tomto textu malé apokalipsy je několik časových milníků. Jedním z nich bylo zničení chrámu. Těžko bychom asi řekli, že tím příběh skončil. Hotovo. Naplněno. Game is over, hra skončila. Všichni tři synoptičtí evangelisté se v popisu této události, kterou různě kličkují, zase potkají v jednom bodě. Tak jak se potkali na tématu chrámu, potkávají se na jakémsi, Lukášem popsaném, **času pohanů**. U Marka označeném jako hlásání evangelia všem národům, u Matouše šířením radostné zprávy po celém světě. Tato perioda se vkládá mezi milník zničení chrámu a milník posledního příchodu Kristova. Čas pohanů je časem církve a jejího úkolu: zvěstování evangelia, ale také časem bolesti, ve kterém jsou následovníci Kristovi tupěni, souzeni a ztrácejí životy. Učedníkům to dochází a poznali svůj čas, když slyšeli Kristova poslední slova: „jděte ke všem národům...“. I Pavel o tom čase ví:

Řím. 11:25 ... Část Izraele propadla zatvrzení, avšak jen do té doby, **pokud nevejde plný počet pohanů**.

Učedníci i Pavel porozuměli! Evangelium se šíří do všech koutů tenkrát známého světa a nejednou ho provází protivenství, pronásledování a ztráty na životech. Je to čas církve, čas náš, čas můj i tvůj. A Kristus říká co v tom čase dělat, jak ho naplnit? Evangeliem, šířením dobré zprávy. A co v něm následovníky Krista čeká? Pronásledování. Ježíš to říká předem. První církve tomu rozumí. Jenže ono to ještě neskončilo a tak Jeho slova patří i nám, teď a tady. V tomto bodě, kdy mi to došlo, se moje duše zachvívá obavami a strachem, patřím do těchto časů a následuji Krista, je to o mně, je to pro mne. Rozumím, co je můj úkol a úděl?

Kristus mluví o **skutečnosti následování**. A to je to, co mne tak postrašilo před Velikonocemi. To je to, co vám chci říci. Kristus to řekl dopředu, řekl nám to na rovinu, čteme to v Bibli, připravil nás na to, jaká je skutečnost následování, co to znamená jít za Ním.

Ježíš říká, sluha není nad svého Pána. Jestliže pronásledovali mne... i vy budete mít problémy, s maturitní písemkou, budeš mít starost sehnat práci, budeš si lámat hlavu nad tím, jak uživíš rodinu, budeš potřebovat moudrost jakou hypotéku si vzít, koho si vzít, možná se ti rozvedou rodiče nebo tě opustí žena, budeš bojovat s nemocí, tvé dítě pojede v drogách. Tvoji podřízení ti zatopí... To je to, co říká Kristus, to co míní tím, že budeme mít protivenství?

Prosím, nechápejte mě špatně. Nijak nesnižuji naše zápasy, někdy máme opravdu pocit, že je to nad naši hlavu, že to je existenční. A ani Kristus naše bitvy nebagatelizuje, on nám rozumí. Ale přeci jen mám pocit, že v Kristových slovech jde o jinou skutečnost protivenství.

Existuje mezinárodní organizace Open doors, její službou je podpora perzekuovaným křesťanům po celém světě. Ta za svou šedesátiletou existenci mapuje mimo jiné pronásledování křesťanů ve světě. Na základě jejich sběru dat ukázaly statistiky, že rok 2015 je rokem s největším počtem křesťanských mučedníků v moderní historii. Každý týden je zabito 322 křesťanů, 214 kostelů nebo církevních budov je zničeno, 722 druhů násilí je spácháno na křesťanech. Na jejich stránkách naleznete mapu světa s označením států, kde dochází k různým stupňům persekuce na křesťanech.¹²

To, co se stalo v Paříži, co se stalo v Bruselu se děje a dělo dnes a denně. Je to v Číně, Pákistánu, Iránu, Súdánu, Severní Korei, v různých zemích Afriky. Jenže je to daleko, není u toho televize, nejsou tam novináři. Neuvědomujeme si to, nemáme zprávy na dosah nebo jsou umně zastřeny zprávami jinými. Nemyslím na Paříž a Brusel z hlediska persekuce křesťanů, ale z hlediska bolesti, smrti a

¹² <https://www.opendoorsusa.org/christian-persecution/world-watch-list/>

teroru, který je najednou blízko nás. Teď to vnímáme a cítíme, protože to běží všude kolem, je to skoro u nás doma. Všude to na nás křičí. Jsme přehlčeni informacemi.

Nedostatek těchto informací může vést k nedostatku emocí jako je třeba soucit, zloba nad bezprávím a tak si možná dost neuvědomujeme, že pronásledování je denní realitou v mnoha zemích. Naopak přehrše informací může vést ke strachu nebo i k depresi. Nejednomu z nás se podlamují kolena pod záplavou pravdivých i nepravdivých zpráv toho, co se v našem – blízkém, světě děje a hledáme všemožné způsoby, jak se ochránit a zabezpečit dopředu. Vkládáme naděje do systému, politiků, uzavření hranic nebo práva na nošení osobní zbraně. Je lidské, pochopitelné, když naší reakcí je strach. Ale neměli bychom v něm zůstat a neměli bychom ho šířit dál, ale jak?

Dnes žijeme v klidu a míru, žijeme ve svobodě. Chvála Bohu za to, buďme vděční. Je to milost, která nemusí trvat dlouho, protože Kristův popis skutečnosti následování je jiný, než to co žijeme.

„Hlásání evangelia, úkolu pro čas církve se vždy ponese ve znamení kříže, to je to, co se budou muset učit Ježíšovi učedníci všech generací. Kříž je a zůstává znamením Syna člověka: pravda a láska koneckonců nemají v boji se lží a násilím žádnou jinou zbraň než svědectví utrpení.“¹³

Kristus nás na to připravuje a chce, abychom tomu rozuměli, přidává povzbuzení „ani vlas z vaší hlavy se neztratí, napřimte a zvedněte své hlavy, neboť vaše vykoupení je blízko. Když vytrváte, získáte své životy.“¹⁴

Ano, **překážky jsou nevyhnutelné to, co není nezbytné, je zůstat ve strachu.**

Náš Bůh je ten, který to má pod kontrolou, připravil nás na realitu. Evangelisté se zase silně spojí na závěr v jakémsi finále: Kristus přijde, přijde s anděly, shromáždí své vyvolené. On je vítěz, nic se mu nevymkne z rukou. My můžeme být součástí jeho vítězství, i když cesta vítězství není jednoduchá.

[Jan 16:33](#) To jsem vám pověděl, abyste našli ve mně pokoj. Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět.

tiché modlitební ztišení: Kirk Franklin, My life is in Your hands

¹³ Joseph Ratzinger, Ježíš Nazaretský II., s. 37

¹⁴ Lk. 21:18-19, 27